

ROLIA

ORGAN AL PARTIDULUI NAȚIONAL TĂRĂNESC

Redacția și Administrația:

Orăștie Str. Gh. Barițiu Nr. 1.

Apare săptămânal sub îngrijirea unui comitet de redacție.

Director: Dr. Alex. Herlea

ABONAMENTE:

pe 3 luni 30 lei — pe 6 luni 60 lei

pe 1 an 120 lei pentru Inst. și Aut. 500 lei

Pentru țărani 50 lei pe anul întreg.

Exemplarul 2 Lei.

Etica bancară.

Idea Congresului economic dela Cluj a fost o fericită inspirație, căci la baza ei stătea o necesitate națională inexorabilă, echivalentă cu o problemă de stat. Este de dorit, ca atmosfera, ce s'a creat acolo, să se mențină iar postulatele formulate să fie solicitate cu o energie accentuată și stăruitoare.

Dar cu toată solemnitatea congresului, pe care recunoaștem, că a dobândit-o prin prezența celor mai de frunte demnitari ai noștri și prin cuvântările înțelepte și de înalt nivel, unele chiar magistrale, congresul a avut o imperfecțiune: nime dar nime n'a avut nici ba rem un cuvânt și pentru un alt factor de o foarte mare importanță în opera mare și grea a refacerii creditului și acest alt factor este: **etica bancară.**

Ce înțelegem sub această etică specială? — Poate, că mai potrivit ar fi, să răspund așa: dacă clasa socială a militarilor pretind, că ei au o onoare specială, pe care neamul o numește: *Standesehre* așa și băncile, trebuie, să-și creeze o etică specială, cea bancară, Viața de credit cum și cea comercială prelângă partea ei materială își are și latura morală. Circulația bunurilor trebuie, să aibă la bază **încrederea**, o noțiune aceasta, care e deja strict de domeniul etic. Încrederea, aceasta însă se poate câștiga numai prin mijloace morale, cu cari trebuie, să se înzestreze mai ales băncile, cari au o organizare societară, unde lucră mai mulți, uneori chiar o mică colectivitate, pentru îndeplinirea operațiunilor inerente acestor instituțiuni de credit. Băncile trebuie, să-și creeze o tradiție în felul de a lucra cu severă corectitate în raporturile lor cu clienții de diferite categorii, cari ca număr sunt aproape întreagă societatea, față de cari nu li-este iertat, să abuzeze în nici un fel și chip. Banca să uzeze de drepturile ei dar să-și îndeplinească îndatoririle fie acestea impuse de preceptele legii fie de cele ale eticii.

Băncile — mi-ar plăcea, să fie tot atâtea loca credibile, cum se numiau mai demult capitulurile bisericesti, investite cu

unele funcțiuni publice de competența autorităților de stat sau cu indrituirea de a confecționa acte cu puterea autenticității publice asupra faptelor juridice ale particularilor.

O viață să zic așa constituțională cu un sanctuar al corectității bancare și al celei, ce se numește *fides publica* va fi indispensabilul factor în refacerea creditului și trezirea la viață a institutelor noastre bancare din Ardeal și Banat, căci banul singur nu este suficient pentru aceasta.

Această etică bancară au violat-o multe din instituttele noastre de credit, când a fost vorba de *deponenți*. Și e curios, că între atâtea minți luminate și variate inteligențe, cari au decorat congresul economic dela 28 Nov., nu s'a găsit una, care să se gândească și să spună un cuvânt de pledoarie în binele acestui soi de oameni, cari constituie cel mai valoros element în societatea noastră. Da, în raportul cetit de secretarul general al „*Solidarității*”, se spun lucruri foarte frumoase, chiar de importanță istorică despre depuneri și deponenți. Li-se aduc și omagii binemeritate. Se constată în miștione, că unul din rezultatele activității așezămintelor de credit — rezultate apreciate de toată lumea — au fost: trezirea și înrădăcinarea spiritului de economie și obicinuirea maselor de a lua parte efectiv la viața de credit;

Că poporul a chemat la viață prin voință sa așezămintele me nite să strângă cu instinct de albină economiile prisoselnice de pretutindeni, unde se aflau;

Că creditul românesc din Ardeal și Banat a fost întemeiat și a trăit din contribuțiunile mulțimei: economiile mărunte dar numeroase ale acestei mulțimi, care s'a obicinuit, să prețuiască și să economizeze rodul muncii sale, — a constituit singura putere, pe care o reprezintă acest credit. Nimeni altul n'a contribuit la întemeierea și susținerea acestei puteri;

Că infiltrarea și desvoltarea spiritului de economie a constituit școala cea mare a națiunii, din care toți s'au împărțit;

se arată cifra de 3.647.865.000 Lei depuneri la anul 1930 din cari azi abia mai sunt 1.235.359.867. Lei;

Că reescontul era abia de 1.300.000.000 Lei față de depunerile de trei ori atâtea;

Se spune, că în depuneri erau și dinari de ai văduvelor din bibliie;

Se constată apoi, că trei din patru părți adeca 75% din pierderile Conversiunii le-au suportat deponenții;

Că sângerarea aceasta enormă nu a încercat să o stăvilească nimeni.

Se arată cazuri, unde deponenții plătesc ei singuri din truda lor toate pagubele respective lor bănci; evident, că după aceste constatări era prea firesc, să se constate și faptul, că spiritul de economie al maselor a *amortit*;

Și după toate acestea se mai vorbește de crearea unui strat important de depunători și de diligențele pentru renașterea încrederii depunătorilor;

dar de despăgubirea deponenților particulari prea luminatul congres și-a uitat cu totul, să hotărască nici chiar de categoria acelor deponenți, cari au fost văduva din scriptură, încredințându-și băncilor cei din urmă doi fileri.

Este bineștiut, că deponentul e persoană terție și e creditorul băncii Este unul dintre cele mai elementare principii de drept că nu deponenții ca creditori și persoane terții, au să peardă mai întâiu, ci banca ca debitor, care și altfel prin învățarea depunerilor și-a creat activele dela epoca conversiunii. Stim. bancă, bunăoară „Ardeleana” dela Orăștie, care după propria-i mărturisire n'a arătat adevărata valoare, ci una scăzută a bunurilor sale și după ce a decapitat și pauperizat pe deponenți, a început să-și facă mare reclam, că ea și după aranjamentul de plată a creditorilor dispune de active în valoare de multe zeci de milioane și că mai are și rezerve latente și deschise ba o recunoaște, că valoarea imobilelor ei nu este arătată în bilanț în adevărata sumă;

Intreb: cu astfel de proceduri criminale vreau băncile păcătoase să se refacă? Oare nu era mai bine, dacă nu se săvârșia așa o jăfuire de dru-

Veniți tineri și bătrâni într'o singură tabără, pentru a lupta, să nu mai gemem sub această iobăgie nouă, să luptăm pentru mântuirea demnității noastre de cetățeni români.

IULIU MANIU

mul mare a deponenților, care înseamnă decapitare, sângerare și pauperizare a unui înfinit de mare număr al celor mai valoroase familii românești din Ardeal și Banat? Dacă nu se facea aceasta operă de călău, Ardealul și Banatul și mai plastic, și mai iresistibil putea, să demonstreze statului situația absolut fatală a băncilor noastre astfel și a creditului prăbușit și zdrobit puzderi. Așa însă statul poate zice, că pierderile le-au suportat deponenții și nu băncile, iar de deponenții particulari nu-l doare inima și nu-l doare nici de bănci îndurând acestea pierderi numai în o mică parte.

Și pentru ce să-l doară inima pe Stat, dacă nu l-a durut pe luminatul congres dela Cluj, care nici barem nu a pus în discuție mai puțin a cerut despăgubirea deponenților particulari? Că nu ar fi de unde? — Est modus in rebus, când e vorba să faci o operă de salvare și dacă statul barem în parte este conștiu de îndatoririle statului solidarist.

Dacă nu se va întâmpla aceasta, cum vei reface, române, creditul național? Vei mai avea încredere în băncile, cari în mod chiar dolosiv și fraudulos au căutat — ca un Saturnus — să-și mânânce fiii ucigându-i? E ceva firesc și instinctiv omnesc, să te ferești de acela, care ți-a distrus existența de dragul acționarilor pentru a îngrășa din sudoarea ta acțiunile acestora. Dr. Iustin Pop.

Se ceartă ministrii liberali

Mare ceartă între Valer Pop și Alexandru Lăpădatu

Să știe că decând a trecut dl Valer Pop din partidul dlui Iorga în partidul liberal, dl Alex. Lăpădatu care era șeful partidului liberal din Ardeal a cam început să-și teamă situația. De-acea nu vedea cu ochi buni ridicarea dlui Valer Pop la rangul de ministru al justiției.

S'a întâmplat însă ca la congresul economic al Ardealului dl Valer Pop fără știrea dlui Lăpădatu să promită un ajutor de 200 milioane băncilor din Ardeal, dl Lăpădatu când a auzit s'a supărat foc și-a declarat că el nu se învoeste. Atunci dl Valer Pop ca să nu rămână de rușine și-a dat abdicarea. — Imediat însă s'au pus ceilalți liberali pe lângă ei ca să-i împace.

Cu toate acestea tare se uită chiorăș unul la altul cei doi matadori liberali.

Un mare scandal politic la București

După sperțul devizelor un nou sperț de 30 milioane

Săraca țară este silită să sufere atâtea nelegiuiri de pe urma celor cari bazându-se pe situația lor politică își fac de cap în paguba Țării. — Nici nu s'a isprăvit bine scandalul cu devizele în care s'a plătit un sperț de 25 milioane lei și în care au fost amestecați câțiva liberali dintre cei mai de seamă, între cari și Tony Iliescu vicepreședintele Senatului liberal, și deja s'o descoperit un alt scandal în care s'a încasat un sperț de 30 milioane în paguba ministerului de agricultură.

În zilele trecute a sosit în țară un deputat din Jugoslavia Jiokovitz care trebuia să ridice 8 milioane lei despăgubiri dela Ministerul Agriculturii pentru niște grăniceri rămași în Jugoslavia. — Nu se știe prin ce metode ei și-au mărit pretenția la 130 de milioane.

Ministerul atunci a intrat în tratative cu deputatul jugoslav, și-au încheiat o înțelegere în baza căreia ministerul se obligă la plata alor 116 milioane. Astfel deputatul Jugoslav a și ridicat 46 milioane în rentă de stat și 70 milioane în numerar și-a plecat cu ele.

Autoritățile simțind că la mijloc este o afacere de sperț a dat ordin și l'au prins la graniță. Asupra lui

s'au găsit cele 46 milioane în rentă și 40 de milioane în numerar. Întrebat că ce s'a făcut cu cele 30 de milioane a spus că le-a plătit sperțul la mai multe persoane din partidul liberal cari l'au ajutat să-și ducă afacerea la îndeplinire.

Guvernul imediat l'a întrebat pe dl Sasu ministrul agriculturii că ce știe despre această afacere. Ministrul agriculturii a răspuns că intrădevăr el a iscălit învoiala cu deputatul jugoslav, însă nu o știut ce iscălește fiindcă i-a fost prezentată de către șeful de cabinet Munteanu care din întâmplare este chiar cumnatul dlui ministru de agricultură.

Afacerea aceasta a stârnit mare valvă în lumea politică și partidul nostru va face mare interpelare în parlament pe chestia aceasta.

De altfel se crede că în această afacere sunt murdărite multe persoane supuse și se crede că chiar soarta guvernului este în joc.

Țara nu mai poate suferi atâtea nerușinări ale regimului eblrial și toți oamenii cinștiți își îndreaptă gândul către M. S. Regele rugându-L să facă dreptate cât mai curând.

C. D.

De ce sunt năcăjiți liberalii din Hunedoara

Deși la suprafață Bursan și Fulepp se arată tare fericiți cu privire la rezultatele lor politice, în sufletul lor sunt tare amărăși și trăesc tot cu frica în sân. — Le este tare frică pentru faptul, — că deși au vărsat atâția bani în plasa aceia, totuși poporul cinștit la un caz de votare va fi contra lor.

Aceasta nici nu-i mirare fiindcă și istoria ne arată că mercenarii au fost soldații slabi și că numai trupele în-

suflete și pornite din inimă curată și din adevărat simțământ patriotic au dus la izbândă lupta.

Deaceia când noi știm bine că toți matadorii și agenții liberali din plasa Hunedoara sunt în solda partidului nu al acestor doi oameni, ne dăm seama că valoarea trupelor lor politice este acea a mercenarilor cari luptă pentru parale și nici decum din imboldul inimei lor.

A. B.

Un caz trist în învățământul primar

Cine deschide o școală, închide o temniță.

V. HUGO.

În anul 1932, învățătorul nostru V. Minulescu care era definitivat la postul Renghet a înșchimbă post cu unul Florea C. Ioan care era numit la Boz-Dobra, aceasta din interese personale.

Odata cu sosirea noului învățător în această comună, au sosit și netelegerile și anume:

Acest inv. nu respectă și nu îndeplinește datoriile sale pe care un inv. trebuie să le îndeplinească, având purtări care nu corespund demnității sale de învățător.

În decursul anului școlar 1933—34 a chemat în fața șefului de post jand. pe preotul Filimonescu Simion la respectabila vârstă de peste 70 ani care a păstorit mai mult ca 40 ani biserica ort.-rom., împreună cu mai mulți locuitori, pentru unele fleacuri, neputând nici să precizeze pentru ce i-a denunțat, ci a adresat mai multe înjurături părintelui și celor adunați apoi a plecat.

A fost și este contra ostașilor Domnului și conducătorilor Oastei, zicând căci aceasta e o adunare de nebuni, intervenind să nu li-se mai de-

voe ostașilor în Domnul să-și mai facă rugăciunile și să cânte în biserică.

Prezentându-i-se fratele în domnul Ștefan Irimie conducătorul oastei, i-a cerut să-i lase în sala școlii pentru a ține adunarea oastei, fiindcă sunt mulți aderenți iar casele sale sunt nefcăpătoare, ia răspuns. Nu-ți dau voie! Așa adunări nu-mi trebuie în școală.

În anul 1934, Ostașii Domnului sau hotărât să ridice o cruce în amintirea eroilor căzuți pe câmpul de luptă, făcând un apel la toți locuitorii comunei să contribuie care cu cât voește. Dl învățător Floare, în biserică a spus mulțimei că dânsul e contra ridicării acestei cruci și a inițiat poporul să nu contribuie pentru ridicarea ei. Tot în acest scop din inițiativa și cu concursul d-șoarei Inv. Paraschiva Stanciu sa pregătit o petrecere, cerându-i sala pentru predarea producției teatrale a refuzat, spunând căci nu admite a se face petrecere în sala școlii, cu toate căci d-sa arangea petreceri când voia și încă urmate de dans. Petrecerea sa predat în ca-

sele părintelui Filimonescu pe lângă o taxă de intrare benevolă. Nu s'a mulțumit cu atât bunul nostru Inv. ci a făcut denunț șefului de post pentru a opri petrecerea, iar fiscul pentru a se prezenta pentru încasarea cotizației, cea ce a și făcut.

După sfințirea crucei pe care nu a luat parte, a început să aducă tot felul de vorbe urâte și insultătoare la adresa aceluia care au binevoit să arate poporului însemnătatea pentru care s'a ridicat această cruce.

Văzând d-sa că între ostașii domnului, poporul și preotul ort.-rom. nu voește să dea naștere la netelegeri și certe, și-a mutat direcția asupra comitetului bisericeii gr.-cat și păstorului ei.

În seara de 8 Nov. în fața consiliului comunal Inv. Floare, care prezentându-se a început să aducă diferite învinuiri primarului și bis. gr. cat. rom. învinuind comitetul și pe primar pentru ce au dat acestei biserici cară cu prestație pentru transportul a 16 m. l. cherestea dela gara Orăștie, fiindcă acestei biserici nu trebuia să-i dea nici un car. Interesele bisericeii au fost susținute de preotul Pasca.

Nu s'a mulțumit cu atât Inv. nostru, au început să lupte acm contra creștinismului. Fără a ține cont de legile bisericești, care respectă posturile, a aranjat o petrecere teatrală urmată de dans cu băști dela școală pe ziua de 24 Noemvrie a. c. cu toate

căci este postul Crăciunului, și cu toate căci sfta noastră biserică interzice joc și petreceri în post, iar sfta scriptură ne spune „Postește cu toate membrile tale nu înșchimba mâncările ca păgânii”. La fel zice sftul Ioan gură de Aur, și la fel găsim în Mărturia ortodoxă la III. 7.

Pentru această petrecere au lipit afișe pe porți, pe care nu au lipit timbrele prevăzute de leg. timbrului, tot la fel nici pe biletele de intrare nu au aplicat timbrul de aviație, nici fiscul nu a fost în cunoștință pentru încasarea cotei sale, cu toate căci pe afișe e prevăzut a taxă de intrare (aceasta în atențiunea Adm. Financiare) și nici autorizație pentru petrecere nu a avut.

Copiii le predă în aer liber cu toate căci frigul a luat mari proporții.

În dulapul pentru bibliotecă și lucrurile de Fizică și geometrie ale școlii, își păstrează dânsul rufăria familiei iar cele de mai sus sunt aruncate într'un colț de fereastră.

La Prefectură face denunț căci nu are lemne la școală, cu toate căci are o cantitate de lemne în podul școlii cu care e amenințat să se surpe tavanul.

Așa învățătorii ne trebuie nouă? De așa fapte trebuie să deie dovezi un învățător? Oare nu au nimic de zis la aceasta Autoritățile în drept?

Sărmară țară la cine plătești salare, Renghet la 30 Nov. 1935.

L. I. D. Dănărescu.

grija școlii.

Dușmanul școlii poporului și al slujitorilor ei

Sunt sigur că la cetirea titlului de mai sus, cetitorii acestor rânduri își vor aduce aminte imediat de Dl profesor Nicolae Iorga, care a adus „terii acesteia” atâtea cinsti ca om istoric și de știință și atâtea pacoste în nefericita și de pomnă guvernare din 1931.

Va părea multora o necuviință faptul că un modest dascăl judecă pe un om de valoare culturală, (singura reală), a Dlui Iorga și că căutăm să ne ocupăm într'un ziar politic de „o stea apusă” politicește.

Dar nu este o necuviință, ci este o datorie de conștiință, de apărare breslei noastre dascălești, de apărare a școlii poporului român, răspunsul pe care căutăm să l dăm aci.

Dacă dl profesor Iorga s'ar fi mărșințit să rămâie în cadrul preocupărilor Dsale culturale și politice, — desigur că nu ar fi actualizat, iar tenziunea dintre dascălime și Dsa.

Dar dl N. Iorga în cuvântarea ținută Miercuri în 27 Nov. a. c. la Senat, pe lângă laudele aduse guvernării liberale, pe lângă proclamarea stabilității în guvernare, a căutat a atinge iar o rană suflătoare ce-l roade, batjocurând școala poporului și slujitorii ei cei mai devoțați învățătorii.

Nu ne poate suferi, pe noi dascălimea de toate gradele și funcționăria în general, pentru că noi am grăbit căderea guvernului „sărăciei și pacostei naționale”, prezidat de Dsa.

Uită că dacă căderea Dsale dela putere se datorește în mare parte adunărilor dascălești de protestare contra guvernului care lăsa dascălii și funcționarii să se sinucidă și spânzura de foame (au fost cazuri sub guvernarea Dsale de tristă memorie) apoi mai ales dascălii nu numai că erau forțați să o facă, dar erau în drept. Prin ei, prin propaganda zeci-

lor de mii de dascăli împărștiați în toate satele, s'a făcut, Dl Iorga cunoscut în „țeară” încât a putut fi ales de poporul numeros ce nu-l cunoscuse până atunci.

Și pe aceiași dascăli pe cari în cuvintele din propaganda electorală, (ce zăcea fiind la putere) îi lauda și le promitea marea și sarea, pe aceștia acum îi defăimează și în loc ca și Dsa, care este profesor universitar, deci tot dascăl al neamului nostru, să facă o atmosferă în Parlament, — favorabilă problemelor culturale și să sprijine Asociațiile profesionale dascălești cari se luptă cu guvernății să creieze o mai omenească situație materială slujitorilor școlii, în locul unei asemenea atitudinea, Dsa se exprimă în felul următor: „Că nu este folositor, să se numească prea mulți învățătorii, pentru că școala cea mai bună este aceia unde lucrează un singur învățător. Dacă țaranul trebuie să știe carte?”

Evident că da. Dar dacă e vorba ca țaranul să învețe carte pentru a ceti gazete de afățări politice, atunci este mai bine ca țaranul să nu știe carte. Și firesc unii din senatorii majoritari, reprezentanți ai burgheziei liberale aristocrato-capitalistă, au subliniat cu aplauze aceste declarații ale dlui Iorga.

Că doar era în nota gândirii și simțământului capitaliștilor burghezi liberali, ideile deochiate ale domnului Iorga, că e mai bine ca țaranul să nu știe carte, (Intr'o țară cu 80% țărănime).

Și a mai spus Dl Iorga: Doar dl Dr. Angelescu, ministrul școlii, care era pe banca ministerială în Senat, în acest timp, va fi suspinat ascultând principiile școlare ale Dlui Iorga, atât de diferite de ale Dsale. „Toate categoriile de slujbași ai țării, cari au neomenia și lipsa de patrio-

tism să ceară să-li plătească restanțele de salar și gradațiile noi la salar, ce funcționari sunt aceștia?

Eu a-și fi avut curajul să reduc salariile la jumătate. Eu aveam de gând și am de gând și acum, fără nici o dorință de a fi pus în situația de a aplica un astfel de program.

Iată noile declarații ale aceluia, care în 1932, voia să treacă plata salariilor noastre pe seama comunelor (mai bine zis a lui Dumnezeu) plan ce nu l-a putut realiza datorită opunerii opoziției național-tărăniste, luptei parlamentare și cuvântului hotărâtor al marelui nostru înaintaș și șef Dl Ion Mihalache.

Iată ce este în stare să promită din nou Dl Iorga. Și desigur concubinul Dsale politic dl Costică Argenteianu, se va oferi gata să aplice asemenea promisiuni, într-o nouă guvernare, pe care mai are obrazul a o pretinde.

Indignarea noastră, a celor mulți

și necăjiți în mâinile cărora stă viitorul acestei țări (tineretul școlar, strajeri, premilitari) și cari suntem plătiți cu 1600 lei salar lunar, la asemenea declarații ce cetim, este desigur, de nedescris.

Oare nu mai este nici atâta simț moral în dl Iorga, încât atunci când Dsa încasează salar de zeci de mii de lei pe lună și taxe universitare jupuite de pe bieții studenți, să îndivdieze salarul de mizerie și cel nepătit al nostru?

Sau poate în tot geniul Dsale, începe să licărească germeul... acelei boale care a lovit multe genii omenesti?

Dar indiferent de aceasta, indiferent de locul ce l-i va rezerva istoria, noi cei ce vom preda istoria în marea mulțime a cetățenilor de mâine ai țării noastre, vom ști să-i rezervăm ciostea pe care o merită.

Așa vrea Dsa

Un dascăl.

Prin ce este legat poporul de partidul nostru

Cetățenii cinstiți din această țară sunt tare mult legați de partidul nostru național-tărănesc.

El este înainte de toate legat de noi pentru că **suntem singurul partid de program**, din această țară. Astfel partidul nostru are prevederile sale în toate direcțiile vieții de Stat și știe precis ce vrea să înfăptuiască pentru cazul venirii la putere. — Înăptuirile lui însă nu vor fi numai așa întâmplătoare ci ele se bazează pe un program și pe un plan anumit

A doua oară poporul este aflat de

legat de partidul nostru pentru oamenii cari stau în fruntea lui, Ardealul pentru dl Iuliu Măniu și vechiul regat pentru dl Ion Mihalache cari reprezintă mai bine aspirațiunile poporului nostru de pe aceste meleaguri.

Poporul nostru care are un suflet cinstit știe că **cine au luptat mult și mal sincer pentru libertatea lui politică și pentru dezrobirea lui economică**. De acea suntem siguri că fruntașii nostri se leagă cu multă recunoștință de Ion Mihalache și Iuliu Măniu

Mari neînțelegeri între tinerii și bătrânii din Frontul Românesc

Cetim în ziarul Patria că: doi tineri cari până acum făceau parte din imediatul anturaj al dlui Tilea, au tipărit în cel mai mare secret, o carte intitulată: „Manifestul revoluției naționale”, care cuprinde programul de acțiune pe care aceștia îl cred necesar pentru a cuceri puterea politică. Cartea nu a fost dată încă publicității, ci stă gata tipărită, spre a fi împărțită în „momentul oportun”. Care este acest moment, noi nu știm, dar știm în schimb că cele conținute de aceasta carte nu cadrează cu actualul program al „Frontului Românesc” și că autorii cărții se lăpădă de calitatea de membri ai acestei organizațiuni.

Că acest fenomen începe să se generalizeze și printre alți tineri, se dovedește printr-o nouă demisie din

„Frontul Românesc”. Anume d. Sever Stoica, care a figurat ca director al „Patriei” braconiare, care câteva luni ne-a uzurpat titlul și-a dat demisia din „Frontul Românesc” printr-o scrisoare adresată dlui Vaida, afirmând că: „Frontul Românesc nu mai corespunde intereselor superioare și momentane ale nației.”

Așa dar tineretul „generos” din „Frontul Românesc” începe să se răsvrătească. Pe semne a sosit vremea pe care aceștia au prezis-o încă din zilele primelor începuturi ale acțiunii separate ale dlui Vaida când spuneau tuturor celor dispuși ai asculta: Vaida dă numai drumul armăsarului revoluției naționale! Nu se știe însă cine îl va călări!

Vai de capul d-lor Vaida și cu Vlad

Clubul central al lor l'au așezat la București în casa unui jidan Grünberger.

Mare ne-a fost mirarea și nu ne-a venit să credem când am auzit că la București clubul central al partidului celui nou al dlor Vaida și cu Vlad s'ar afla în București cu chirie, în casa unui oarecare Grünberger jidan get-beget. — Astfel un mai șlim cari vor fi proștii aceia cari să-i creadă ce spun, că anume ei luptă pentru românime, când casa lor din București este proprietatea unui jidan. — De aici se poate culege cea mai bună dovadă cât de sincer este cuvântul lor.

Situația lor se poate potrive foarte bine cu fabula aceea numită cănele și cățelul, adevărat acolo sus în centru pot să fie pe-o mână cu jidanii iar poporul de jos să-i spună că luptă contra lor.

Norocul este însă că oamenii mai citesc gazete scrise cu înțelepciune și nu se lasă proștii de minciunile celor cu Vaida și cu Frontul Românesc de oarece foarte ușor se pot convinge că lor numai gura le umblă iar fapta îi desminte.

De ce suntem în contra societăților „Petroșeni” și „Mica”

— Din motive de program —

Multă lume se poate întreba că oare de ce suntem în contra societăților Petroșeni și Mica. Desigur că cine cunoaște programul partidului nostru, știe că noi am prevăzută să expropriem și să statificăm industriile cari sunt furnizoare exclusive ale Statului. — Deci noi suntem în contra acestor două societăți din motive de program, — fiindcă însuș programul partidului nostru ne prescrie să luptăm pentru luarea acestor societăți din mâini particulare.

Dacă vom reuși să statificăm aceste industrii am făcut un mare act de dreptate socială căci atunci când dela ele le cumpără statul singur producția, nu este nici un motiv să nu le exploateze Statul însuș și să

mai existe o societate intermediară care vinde produsele sale numai statului. Venitul care azi îl încasează acționarii acestor întreprinderi ar degeva bugetul Statului și deci sarcinile publice. Deasemenea s'ar putea mai ușor îmbunătăți din această diferență viața muncitorilor din aceste întreprinderi printr-o eventuală participare la beneficii etc.

Dar pe lângă aceasta am mai face un bine pe seama muncitorimii căci am elibera-o din jugul economic al unei clase capitaliste și în felul acesta am emancipa-o și din punct de vedere cetățenesc, dându-i toată libertatea de-a cugeta și a se purta în politică, precum o frage inima.

Nic. Solul.

Guvernul liberal se destramă

— Subsecretarul de Stat Cancicov și a dat demisia —

Indată ce a izbucnit scandalul la Ministerul de Agricultură cu sperjul de 30 milioane subsecretarul de Stat Cancicov și-a dat demisia din guvern. — Liberalii ca să acopere adevărul au dat svonul că demisia aceasta și-ar fi dat-o fiindcă dl Sasu i-ar fi luat câteva din atribuțiunile șele, — adevărul însă nu se cunoaște și se crede că este în legătură cu marea pollogărie ce s'a descoperit și în care se vorbește că ar fi amestecat chiar cumnatul ministrului

Sasu, — cu numele de Munteanu șef de cabinet la acel minister.

Find mare fierbere în guvern nu se poate ști care va fi sfârșitul căci unii cer ca să se iele măsuri radicale, — iar alții cred că ar trebui să se treacă cu vederea aceste fapte pentru a-și salva partidul liberal oamenii săi.

Astfel azi a abzis Cancicov iar mâine se așteaptă să abzică și alții și guvernul liberal în felul acesta se destramă văzând cu ochii.

Din sudoarea frunții...

Eram în clasa a treia a trenului personal Bacău-Pășcani. Imi place să călătoresc în această clasă, căci auzi glume ce-ți descrețesc fruntea dar și destăinuirii de necazuri și nedreptăți ce te revoltă până'n adâncul sufletului.

Cu mine se suise o echipă de tineri cuziști, în cămașa lor albastră, centiron, cuțit, ghioagă și pantaloni kaki. Plecau tinerii în propagandă.

Cunoscându-mă, au evitat vagonul în care mă aflam. Iau loc pe o bancă în fața unui tânăr preot cunoscut. În dreapta mea pe o bancă vecină, un flăcău și o fată din acelaș sat.

Flăcăul adresându-se fetei îi zise:

— Fă Mario, de ce nu vrei tu să mergi după mine?

Fata îi răspunse:

— Măi Ioane, n'ai după ce bea apă și-ți mai trebuie belea pe cap.

— Fă Mario, eu sunt cuzan și am gradul de decurion, adică sunt comandant de unitate și venim cât de curând la putere și iată cu ce-s trecut eu în registrul recompenselor naționale:

1000 kgr. făină de grâu, calitate extra fină dela moara Filderman, câte 250 m. postav din fabricile Isvoranu și Filderman, coloniale până la concurența sumei de 20.000 lei din magazinul Hirschenbein, 4 boi și 6 hectare pământ arabil, căci deviza partidului nostru este: „Moarte jidanilor și confiscarea averilor lor în folosul nostru.”

Fata, isteafă cum părea, îi răspunse cu următoarea glumă:

— Măi Ioane, imi spunea bunica că într'un sat era un țigan care avea un singur băiat, cum ești tu singur la părinți, și ținea la el ca la ochii din cap. În luna Decembrie cade greu bolnav la pat odorul. Măhnit peste măsură, țiganul îl întreabă:

— Ce te doare tâticule și ce-ai mânca, mâncate-aș?

— Tot trupul, tată, și de mâncat aș mânca poamă.

Bătrânul ridicându și ochii spre cer, se roagă lui Dumnezeu, zicând: Lungește-i Doamne boala până s'o coace poama!

— Așa-ți doresc, măi Ioane, să-ți lungească dragostea până or veni cuzanii tăi la putere.

Hohote de râs acoperiră șgomotul vagonului. Preotul ca'n taina spovedaniei unui bolnav, imi șoptește că trebuie ca jidanii să fie persecutați.

— Părinte, morala creștină are ca principiu fundamental iubirea între oameni, iar parabola samariteanului milostiv ne arată cine-i aproapele nostru, îi răspund.

— Morala e morală, politica-i politică, fu răspunsul celui cu har.

Măhnit, mă ridic de pe bancă și mă duc la fercastră. Era o frumoasă zi de toamnă dela sfârșitul lui Septembrie. Cât cuprinzi cu zarea, lanuri de popușoi îngălbenit în care țărani în costumul lor alb culegeau de zor. Parcă era o suprafață imensă de aur, pe care din loc în loc erau statui de argint strălucitor.

Intr'o haltă, cruce cu acceleratul. Un țaran descărca de zor șfecla din car într'un vagon. Un cuzist, cu gesturi teatrale și cu lecția învățată dela club, caută să l convingă că fericirea lui și a țării nu poate veni decât prin moartea jidanilor. Omul nu-i da ascultare și-și căuta înainte de lucru. La un moment dat, plictisit, își scoate căciula din cap și ștergându-și cu mâna broboanele de sudoare de pe frunte, îi zise: „Cu aceste ne facem țara și pe noi fericiți, iar nu prin vorbe goale și de ură între oameni.”

Adevăr grăit-a țaranul nostru. România-Mare cu sângele s'a făcut și numai cu sudoarea frunții și perfecta armonie dintre cetățeni, indiferent de confesiune și origine.

(„Dreptatea Noastră”)

Colțul-vesel

Păcală și Tândală

Păcală: Mă Tândală rău ai mai ajuns că eu trebuie să strig după tine.

Tândală: Lasă-mă în pace Păcală că mi-s tare năcăjit.

Păcală: Da ce supărare ai parcă te-a plouat șapte zile și șapte nopți.

Tândală: Nu de-aceia, dar vezi tu am auzit niște vorbe slabe în lume.

Păcală: Ce fel de vorbe?

Tândală: Am auzit că or venit la Orăștie niște mândrulițe și joacă în toată sara la hotel Central de-a Abisinia.

Păcală: Cum îi aia de-a Abisinia.

Tândală: Apoi iacă așa, mai cu

haine mai cu frunze. Și vezi tu că mie tare mi rușine.

Păcală: Nu-i nimica măi așa-s astea.

Tândală: Ii drept, numai vezi că nu știu de ce trag așa bărbații la ele?

Păcală: O știu eu dar nu-i slobod s'o declarăm tare că lumea de aici te trimite mintenaș în judecata lui Bostan și Pepene.

Tândală: Noa bine că știu să mă feresc și eu că vezi vorba aia femeia și dracu.

Bumbușcă.

ȘTIRI

Rectificare.

Cu ocazia adunării din Hațeg, despre care s'a făcut dare de seamă în n-rul trecut al Soliei, — au luat parte și păr. Leon Iubaș șeful sectorului Riu de Mori și Păr. Avram Glidau șeful sectorului Sermis-ghetuza, — cari din eroare fiind omiși, cu multă plăcere rectificăm acum.

Redacția.

Societatea Academică a Studenților Universitari Hunedoreni din Cluj, în adunarea generală din ziua de 24 Noembrie 1935 și-a ales noul comitet de conducere, pe anul 1935—36, în formația următoare: Președinte: Octavian Păcuraru, V. Președinte: Petrașcu Ioan, Secr.-Gener.: Bejan Valer, Bibliotecar: Paveloniu Florean, Secret. gen. com.: Bitea Sorin, Secr. sed. plenară: Conșa Ioan, Censor: Ilieșu Augustin, Membru în com.: Doroga Aurel, Rațiu Liviu Dominic, Președ. com. art. lit.: Dșoara Ana Roșca.

Culturale — șoimuș. Duminică 24 Noembrie s'a ținut la școala primară din Șoimuș, conferința cercului cultural Șoimuș, sub presidenția Dlui I. Demea, dir. școl. Șoimuș. Tot cu această ocazie s'a făcut serbarea de ridicare a pavilionului național străjăresc. Serbarea cu programul atât de bine compus și executat, a mulțumit peste așteptări numerosul public din sat, adunat în curtea școlii. Pe lângă învățătorii cercului cultural Șoimuș, intelectualii din Șoimuș, oaspeții Dl preot A. Budoiu și Dl inv. dir. A. Dula, — au onorat serbarea cu prezența și cuvântul Dlor — Dnii Ion Popovici revizor școlar, Adam Popovici subrevizor școlar și Iosif Morariu protopopol plasei Deva și Dobra. Cuvântările rostite și frumoasele cântece, dansuri naționale și exerciții gimnastice străjărești — au avut un efect deosebit asupra celor prezenți. Sătenii au înțeles rostul străjerismului și rezultatele frumoase ce aduce. Cesta comunei Șoimuș dispune de o farmacie populară, muzeu și cooperativă școlară. Este în curs înființarea unei cantine școlare străjărești. Dl I. Demea a dat dovadă de multă pricepere: muncă și dragoste și în organizarea străjeriei din Șoimuș, al cărei comandant este.

Duminică în 1 Decembrie tot în localul școlii (sala de sediu a Căminului Cultural al Fundației Regale) s'a ținut o sezătoare culturală cu elevii școlii, străjerit, premilitarii și

un însemnat număr de țărani. S'a ținut sărbătorirea zilei de 1 Decembrie. La ora 16 s'a ascultat la radio „sezătoarea străjărească” dela București, deschisă prin frumosul și înălțitorul cuvânt al M. S. Regelui. Elevii străjeri au colectat din comună pentru infometajii din Basarabia, bani și cereale în valoare de aproape 2000 lei. În cadrele Căminului Cultural, — Dl Demea — președintele Căminului, pregătește cu tineretul școlar și tineretul Căminului, serbarea pomului de Crăciun ce va avea loc la 22 Dec. când se va juca jocul sfânt popular „Vicleemul” de Victor Ion Popa. Tineretul pregătește și o serbare teatrală ce va preda-o la anul nou la Șoimuș și la Bobotează, la Balata. Pentru munca neobosită ce depune pe atâtea căi, pentru ridicarea culturală a satului Dsale, harnicul și vrednicul învățător-director I. Demea, merită toate laudele.

S. M.

Adunarea generală a subsecției învățătorilor din plasa Deva se va ține Sâmbătă în 14 Decembrie la ora 9 dim. în localul Casei Naționale din Deva.

† **Marla Cunțan**, renumita poetă a Ardealului, a încetat din viață în ziua de Sâmbătă 23 Noembrie 1935 într'uu sanator din București. În mormântarea a avut loc Luni 25 Noembrie 1935, când trupul ei nefăsușit a fost așezat în Cimitirul Belu, în prezența dnei Irina Procopiu, doamnă de onoare a M. S. Regina Maria, care a depus din partea Soveranei o frumoasă jerbă de crisanteme; dl Nic. Iorga; dna Aida Vironi; familia Roșca; dna Octavian Goga; dna Livia Crăciunescu: o delegație de eleve dela liceul „Carmen Silvia”, precum și mai mulți scriitori, gazetari etc. Maria Cunțan, care a scris cele mai duioase versuri, moare în etate de 73 ani. — Să-i fie somnul lin.

Prețul vinului. Dl Vasile Sassu, ministrul agriculturii, a înaintat consiliului de miniștri — spre aprobare — proiectul de lege, pentru apărarea viticulturii. În raportul care însoțește proiectul, dl ministru V. Sassu, face, printre altele următoarele Precizări: Viticultura trece prin multe greutăți. Valoarea vinului a scăzut până într'atât, încât prețul butoiului go', este de 3 ori mai scump decât conținutul lui. În unele părți ale țării vinul se vinde cu 10—12 lei decalitrul (feria), adică egal cu taxele cari trebuiesc plătite către stat, județ și comună.

Vom avea noul bani de metal. După ce monetăria (fabrica de bani) a Statului a fost terminată, guvernul a hotărât să bată noul bani de argint. Se vor bate și pune în circulație după anul nou monete de argint de câte 50 și 200 de Lei.

Numai de s'ar bate niște monete cari să nu poată fi falsificate așa ușor ca cele de azi. În acest scop ar fi bine, dacă s'ar imita coroanele austriace și nngurești, cari aveau săpate pe margini unele cuvinte în loc de a avea zimți ca sutele noastre.

Nenorocirea unui Sătean. Tânărul Gheorghe Varga, din comuna Țețche, județul Bihor, s'a dus la râu să pescuiască. El luase cu sine și o dinamită, cu ajutorul căruia voia să pescuiască. Ajuns la marginea râului, dinamita i-a explodat în mâni, rănindu-l grav. La auzul detunăturii, sătenii a alergat și l-au găsit într'o baltă de sânge. Sunt puține speranțe că va mai scăpa cu viață.

Joc de copii cu urmări dureroase. Din Praga, capitala Cehoslovaciei, se anunță că mai mulți copii se jucau „de-a bandiții”. Ei au legat de un stâlp pe un copilăș de 5 ani, — care era „osândit la moarte”. Fratele celui osândit în vârstă de abia 8 ani, juca rolul de „călău”. Acesta ridicând securea de-asupra „condamnatului”, aceasta fiind prea grea, scăpat-o din mână și căzând peste gâtul frățiorului — care juca rolul osânditului — i-a rețezat capul. În tâmplarea acestui joc nenorocit a produs o adâncă întristare în rândurile părinților. Să fim cu băgare de seamă la jocurile copiilor.

Pedeapsa lui Dumnezeu. Gazetele ne-au adus vestea că în Franța, s'a prăbușit un munte distrugând totul în calea lui. Între altele au avut de suferit o mănăstire — Chartreuse, mănăstire a cărei faimă s'a răspândit în toată lumea, dar nu pentru lucrarea ei duhovnicească, ci pentru anumite rachiuri fine care se fabricau acolo.

Rachiul vărsat și nimicit prin prăbușirea muntelui, prezintă o valoare de câteva sute de milioane Lei. Pagubă mare bănească.

Sărmanii călugări vor fi foarte întristați, dar își vor aduce aminte în acelaș timp că menirea lor este alta decât de-a fabrica alcool. Prin Perceera suferită conducătorii acelei mănăstiri, vor înțelege că au primit o lecție de sus, o pedeapsă a lui Dumnezeu, pentru că s'au îndepărtat dela țânțele înalte ale vieții duhovnicești, ocupându-se cu lucruri străine.

O femeie își dă foc. În zilele noastre s'au înmulțit înșelători ca ciupercile după ploaie. În Suedia s'au găsit câțiva cari, ca să câștige bani, au făcut religie nouă iar pe ei s'au făcut predicatori. Dar, ce să spui nou oamenilor, căci tot ce-i bun și adevărat se găsește în religia întemeiată de Isus Hristos? Au început deci se predice că pentru a muri cu sufletul curat, să-ți dai însuși foc. Femeia Dorotea Anderson a ascultat învățăturile lor, și-a făcut un rug din lemne și așchi, s'a așezat pe el și și-a dat foc. Împreună cu ea au ars zece clădiri din jur.

Cetiți „SOLIA”

Nr. G. II. 3733/1933

Publicațiune de licitație

Subsemnatul delegat jud. prin aceasta publică că în baza deciziei No. G. 3174—1933 a judecătoriei mixte Orăștie în favorul reclamantului Prodan Ioan a Savi repr. prin avocatul Dr. Gheorghe Voșan din Orăștie pentru încasarea creanței de 3900 Lei și acc. se fixează termen de licitație pe ziua de 19 Decembrie 1935 orele 15 p. m. la fața locului în Ludești-Prisaca unde se vor vinde prin licitațiune publică judiciară 2 vaci și 2 cai în valoare de 9000 Lei.

În caz de nevoie și sub prețul de estimare.

Orăștie la 30 Noembrie 1935.

Delegat judecătoresc:
Flaviu Popp.

Delegatul judecătoriei mixte Orăștie.

Nr. G. II. 3713/1935-3

Publicație de licitație.

Subsemnatul delegat judecătoresc prin aceasta publică că în baza deciziei No. G. 214 și 2515—1935 a judecătoriei Orăștie în favorul reclamantului Sandor Imre și Kuales Albert și fiul repr. prin avocatul Dr. Gheorghe Voșan din Orăștie și Dr. Ovidiu Micu din Făgăraș pentru încasarea creanței de 5500 plus 4241 Lei și acc. se fixează termen de licitație pe ziua de:

18 Decembrie 1935, orele 16 p. m. la fața locului în Orăștie, Câmpul Țiganilor Nr. 70. unde se vor vinde prin licitațiune publică judiciară: Un automobil marca Citroen cu No. Dv. 127 în valoare de 6000 lei.

În caz de nevoie și sub prețul de estimare.

Orăștie, la 18 Nov. 1935.

Delegat judecătoresc
Flaviu Popp.

De vânzare

în comuna Mărtinești

Un fânaț de 785 st. p. și drept de pășune ce reprezintă o suprafață de 2 jug. 33 st. p. se vând din mână liberă cu preț foarte convenabil.

Informațiuni la redacția gazetei „Solia”.

De vânzare

Vând din mână liberă, un puiu de taur,

în etate de 1½ an, de rasă Simental, sănătos, bine dezvoltat frumos, blând și efitin. Reflectanții să se adreseze la subsemnatul:

Irimie Necșa,
proprietar în comuna:
Mărtinești, u. p. Orăștie